

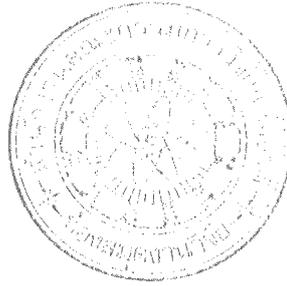
รายงาน
ผลการดำเนินงานการวิจัย
ทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน
ประจำปี 2552

โครงการวิจัยย่อย
การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

โครงการวิจัย
ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
เงินงบประมาณแผ่นดิน
ประจำปีงบประมาณ 2552

๒๐๐๒๕๐๑๙๓

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

รายงาน
ผลการดำเนินงานการวิจัย
ทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน
ประจำปี 2552

โครงการวิจัยย่อย
การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

โครงการวิจัย
ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
เงินงบประมาณแผ่นดิน
ประจำปีงบประมาณ 2552

รายงานผลการดำเนินงาน
ทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน
ปีงบประมาณ 2552

โครงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

หลักการและเหตุผล

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเล็งเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชมาเป็นเวลานานก่อนที่คำว่า ความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity) และการอนุรักษ์ (Conservation) จะเป็นที่รู้จักกันดีในประเทศไทย จากการที่เสด็จแปรพระราชฐานไปประทับ ณ พระราชวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในปี พ.ศ. 2503 เมื่อเสด็จผ่าน อำเภอท่ายางจังหวัดเพชรบุรี ทอดพระเนตรเห็นต้นยางนาขนาดใหญ่ ตามเส้นทางเสด็จพระราชดำเนินเป็นจำนวนมาก ทรงมีพระราชดำริที่จะสงวนต้นยางนาเหล่านี้ไว้ด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ แต่เนื่องจากมีราษฎรเข้าไปอาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นจำนวนมาก จึงทำให้ไม่สามารถจัดถวายได้ตามพระราชประสงค์ จึงทรงพระราชทานให้เก็บเมล็ดยางนาไปเพาะไว้ที่พระตำหนักเปี่ยมสุข พระราชวังไกลกังวล จากนั้นได้นำต้นยางนาที่เพาะได้ไปปลูกไว้ในสวนจิตรลดา ในวันคล้ายวันประสูติ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในวันที่ 28 กรกฎาคม 2504 จำนวน 1250 ต้น จากนั้นทรงมีพระราชดำริให้จัดเก็บพรรณไม้จากภูมิภาคต่างๆทั่วประเทศนำมาปลูกไว้ในสวนจิตรลดาเพื่อเป็นแหล่งศึกษา

ในปี พ.ศ. 2508 ทรงมีพระราชดำริให้ทำการอนุรักษ์พันธุ์ต้นขนุนในพระบรมมหาราชวัง และดำเนินการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชเอกลักษณ์โดยวิธีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ต่อมาในปี พ.ศ. 2509 ทรงมีพระราชดำริให้ทำการอนุรักษ์พันธุ์ต้นหวาย จัดสร้างสวนพืชสมุนไพรในโครงการสวนพระองค์ สวนจิตรลดา เพื่อเป็นแหล่งศึกษา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสืบสานงานอนุรักษ์พันธุกรรมต่อจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในปี พ.ศ. 2535 ได้ทรงมีพระกระแสรับสั่งเรื่องการอนุรักษ์พืชพรรณในประเทศไทย จัดสร้างธนาคารพืชพรรณสำหรับเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ การเก็บรักษา

โดยวิธีเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ รวมทั้งการศึกษาด้านชีวโมเลกุล ต่อมาในปี พ.ศ. 2536 ได้พระราชทาน
แนวทางในการอนุรักษ์พันธุ์ไม้เก่า ได้แก่ ต้นทุเรียน ในจังหวัดนนทบุรี การอนุรักษ์พันธุ์พืชที่ใช้พืช
เศรษฐกิจ และการอนุรักษ์พันธุ์พืชตามเกาะต่างๆ ดังที่มีพระกระแสรับสั่งว่า

“ให้มีการศึกษาสำรวจพรรณไม้ตามเกาะต่างๆ เพราะยังไม่มีผู้สนใจทำอะไร อีกทั้งการ
ดำเนินงานในเรื่องการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชตามเกาะต่างๆ ยังไม่มีการดำเนินงานเป็น
รูปธรรม.....”

ในปี พ.ศ. 2540 กองทัพเรือ ได้เข้าร่วมสนองพระราชดำริ น้อมเกล้าถวาย เกาะแสมสาร
และเกาะช้างเค็ยง ที่อยู่ในการดูแลของกองทัพเรือ เข้าร่วมในโครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอัน
เนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ในวันที่ 22 เมษายน 2541 ทรงพระกระแสรับสั่ง “ ให้มีการศึกษาสำรวจ
ทรัพยากรธรรมชาตินับตั้งแต่ยอดเขาถึงใต้ทะเล....” จึงเป็นที่มาของการ ศึกษาสำรวจ
ทรัพยากรธรรมชาติของนักวิจัยจากกลุ่มต่างๆ ที่มาจากหลายหน่วยงาน และหลายสถาบัน ที่ทำงาน
ร่วมกันในลักษณะบูรณาการ ได้แก่ การศึกษาต่างๆ ทั้งทางด้านกายภาพ และชีวภาพ แทบทุกสาขา ที่
ก่อให้เกิดผลงานต่างๆ จำนวนมากมาย มีการประชุมวิชาการ การแสดงผลงานในรูปแบบของ
นิทรรศการ และการนำผลงานไปขยายผลในการฝึกอบรม ให้กับเยาวชน นิสิต นักศึกษา ประชาชน
ทั่วไป เพื่อให้ความรู้ในด้านการอนุรักษ์ การสร้างจิตสำนึก และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
และยั่งยืน

ในระหว่าง วันที่ 21 -27 มิถุนายน 2544 มีการจัดประชุมวิชาการและจัดแสดงนิทรรศการ
เรื่อง ทรัพยากรไทย : อนุรักษ์และพัฒนาด้วยจิตสำนึกแห่งนักวิจัยไทย ณ ศาลาพระเกี้ยว ใน
วันที่ 21 มิถุนายน 2544 ในพิธีเปิดงานแสดงนิทรรศการและประชุมวิชาการ สมเด็จพระเทพรัตน
ราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระกระแสรับสั่งในพิธีเปิดงานในความตอนหนึ่ง
ว่า

“.....การจัดประชุมนี้ ก็เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเพิ่มพูนความรู้ในระดับ
นักวิชาการ และการจัดนิทรรศการนี้ก็จะมีโอกาสให้คนอื่นที่สนใจได้มาดูได้มาศึกษา เมื่อ
บุคคลต่างๆ ได้มาศึกษาแล้วก็ทราบว่ามีพืชต่างๆ และต่อไปก็ต้องศึกษาเรื่องสัตว์ สิ่งมีชีวิต
และสิ่งธรรมชาติต่างๆ ของพวกนี้ก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจ เมื่อสนใจแล้วก็จะมีความรู้ลึก
อยากจะทำปกป้องรักษา ไม่ทำลายให้เสียหายสูญสิ้นไป ก็เป็นการช่วยอนุรักษ์เป็นอย่างดี.....”

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดังกล่าว ในช่วงต้น จึง การศึกษาความหลากหลายทาง
ชีวภาพ ในพื้นที่โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้มีการศึกษาอย่างต่อเนื่องเรื่อยมา และมีผู้ทูลเกล้าถวายพื้นที่

เข้าร่วมโครงการฯ เพิ่มขึ้น ซึ่งพื้นที่ต่างๆเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่หวงห้าม ถ้าผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องก็ยากต่อการที่เข้าไปทำการศึกษาในพื้นที่ต่างๆเหล่านี้ นอกจากนี้ยังพบว่าพื้นที่ต่างๆเหล่านี้ยังจัดว่าเป็นพื้นที่ที่ยังมีความอุดมสมบูรณ์สูง

ทั้งนี้เนื่องจาก พื้นที่ต่างๆเหล่านี้ ประกอบด้วยระบบนิเวศธรรมชาติที่มีความหลากหลาย นานาชนิด นับตั้งแต่ ป่าดิบเขา ป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง ป่าผลัดใบ ป่าเต็งรัง ป่าดิบในที่ราบต่ำ ไปจนถึง ป่าชายเลน ตลอดจนได้ผืนทะเลท้องน้ำ ท้องทะเลที่ประกอบด้วยแนวปะการังชายฝั่งและแนวปะการังน้ำลึกได้ท้องทะเล ซึ่งพื้นที่ต่างๆเหล่านี้ล้วนเป็นที่อยู่อาศัยของพืชและสัตว์ที่มีคุณค่านานาชนิด ในบางพื้นที่ของโครงการยังอยู่ในบริเวณที่เป็นจุดบรรจบของพืชและสัตว์ชนิดต่างๆที่มีถิ่นกำเนิดมาจากหลายบริเวณโดยรอบของประเทศ ดังนั้นจึงเป็นบริเวณที่มีความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตสูง พบว่ามีพืชพรรณนานาชนิด และมีสิ่งมีชีวิตในกลุ่มสัตว์ ที่ประกอบด้วย สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม นกจำนวน สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกจำนวน ปลาจำนวนมาก สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังประกอบด้วย กลุ่ม มอลลัสส แมลง โปรโตสัตว์ และ อื่นๆอีกจำนวนมากมายจนนับไม่ถ้วน ทรัพยากรต่างๆเหล่านี้ล้วนเป็นแหล่งพันธุกรรมที่เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของมวลมนุษยชาติแทบทั้งสิ้น

ปัจจุบัน การเพิ่มจำนวนของประชากรมนุษย์มีแนวโน้มสูงมากขึ้น ส่งผลทำให้ความต้องการใช้ทรัพยากรเพิ่มมากขึ้นด้วย ไม่ว่าจะเป็นอาหาร ที่อยู่อาศัย พลังงาน และยารักษาโรค ประกอบกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมแทบทั้งสิ้น

ดังนั้นเพื่อเป็นการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน การศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ ในบริเวณต่างๆของพื้นที่โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงนับเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องดำเนินการศึกษาอย่างรีบด่วน ทั้งนี้เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนด้านการอนุรักษ์ การปกป้องรักษา และการใช้ทรัพยากรชาติที่มีอยู่เพื่อให้เป็นสมบัติของชนชาวไทยอย่างยั่งยืนสืบต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อทำการศึกษา ความหลากหลายทางชีวภาพ ในพื้นที่โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

พื้นที่ทำการศึกษา ได้แก่ พื้นที่โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประกอบด้วย

- 1) โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หมู่เกาะแสมสาร และเกาะทะเลไทย ที่อยู่ในการดูแลของกองทัพเรือ
- 2) โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พื้นที่บริเวณเขาเขียวและเขาชมพู่ สวนสัตว์เปิดเขาเขียว อ. ศรีราชา จังหวัดชลบุรี
- 3) โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เขื่อนศรีนครินทร์ อ. ศรีสวัสดิ์ จ. กาญจนบุรี
- 4) พื้นที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

วิธีดำเนินการ

กำหนดแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

1. กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร

ทำการศึกษความหลากหลายทางชีวภาพ ระดับพันธุกรรม (genetic diversity) ระดับชนิด (species diversity) และ ระดับนิเวศ (ecological diversity) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในด้านการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติของไทยที่มีอยู่ให้ยั่งยืนต่อไป

ทั้งนี้การศึกษาในปี 2552 มีขอบเขต การศึกษาในพื้นที่โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และพื้นที่บางแห่งที่คาบเกี่ยวต่อเนื่อง เพื่อนำมาใช้ในการเปรียบเทียบและประเมินค่าด้านความหลากหลายทางชีวภาพต่อไป

งานวิจัย ประกอบด้วย โครงการย่อยทั้งสิ้นจำนวน 4 โครงการ ดังรายละเอียดที่อยู่ในแผนการดำเนินงาน

2. กรอบการสร้างจิตสำนึก

เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่างๆ โดยเฉพาะเยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไปได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรต่างๆ และการอนุรักษ์ ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการอนุรักษ์ที่มีต่อมหาชนชาวไทย

ผลการดำเนินงาน

1. กรอบการเรียนรู้ทรัพยากรและการสร้างจิตสำนึก

1) ผลงานวิจัย ประกอบด้วย

จำนวน 4 โครงการย่อย ดังรายละเอียดที่อยู่ในผลการดำเนินงาน

ลำดับที่	เรื่อง	เอกสารประกอบ
1	การศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของฝั่ง ชันโรง แตนเบียน ต่อแดน และแมลงอื่นๆ ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ พื้นที่โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เขื่อนศรีนครินทร์ จ. กาญจนบุรี	1
2	ความหลากหลายของชนิดสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและ สัตว์เลื้อยคลาน และปรสิตในเลือดของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก พื้นที่โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เขื่อนศรีนครินทร์ จ. กาญจนบุรี	2
3	การสำรวจชนิดของปลาและเมตาเซอคาเรียของพยาธิใบไม้ใน ปลามีเกล็ด ในอ่างเก็บน้ำของเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัด กาญจนบุรี	3
4	โครงการฝึกอบรม ค่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สำหรับนักเรียน ครู และอาสาสมัคร ระดับมัธยมศึกษา	4

2) บทความและเอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ ได้แก่

2.1 บทความวิจัย

- 2.1.1 ผุสดี ปริยานนท์ อนุสรณ์ ปานสุข วิเชษฐ วนิช และศานิต ปิยพัฒน์กร 2552 ความหลากหลายทางพันธุกรรมของประชากรกบนา (*Hoplobatrachus rugulosus*) พื้นที่เขาเขียวเขาชมพู่ จังหวัดชลบุรี การประชุมวิชาการ ประจำปี ครั้งที่ 4 ชมรมคณะปฏิบัติการงานวิชาการ อพ.สธ. ณ ห้องประชุมวิชาการ ศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือสัตวเปิดเขาเขียว จังหวัดชลบุรี วันที่ 20-23 ตุลาคม 2552 หน้า 4
- 2.1.2 วรรณญา อรัญญาลัย ประคอง ตั้งประพจน์ทิกุล กรภัทร แก้วเนิน และผุสดี ปริยานนท์ 2552 การเปลี่ยนแปลงของระดับฮอร์โมนเทสโทสเตอโรน (Testosterone) ฮอริโมนเอสโตรเจน (Estrogen) และฮอริโมนโปรเจสเตอโรน (Progesterone) ของแม่ผีเสื้อ *Leiolepis belliana* เพศผู้ในวงจร 1 ปี การประชุมวิชาการประจำปี ครั้งที่ 4 ชมรมคณะปฏิบัติการงานวิชาการ อพ.สธ. ณ ห้องประชุมวิชาการ ศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือสัตวเปิดเขาเขียว จังหวัดชลบุรี วันที่ 20-23 ตุลาคม 2552 หน้า 8
- 2.1.3 ชโลธร รักษาทรัพย์ วรณพ วิยาญจน์ และสุชญา ชวนิชย์ 2552 การเพาะขยายพันธุ์ปะการังและการฟื้นฟูแนวปะการังด้วยการสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศ-3: การปล่อยเซลล์สืบพันธุ์ของปะการังเขากวาง *Acropora* spp. บริเวณหมู่เกาะแสมสารและลักษณะของเซลล์สืบพันธุ์ระยะก่อนและหลังการปล่อยออกสู่มวลน้ำ การประชุมวิชาการประจำปี ครั้งที่ 4 ชมรม คณะปฏิบัติการงานวิชาการ อพ.สธ. ณ ห้องประชุมวิชาการศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือสัตวเปิดเขาเขียว จังหวัดชลบุรี วันที่ 20-23 ตุลาคม 2552 หน้า 41
- 2.1.4 ปฐพร เกื้อนัย สุชญา ชวนิชย์ และวรณพ วิยาญจน์ 2552 การเพาะขยายพันธุ์ปะการังและการฟื้นฟูแนวปะการังด้วยการสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศ-4: อัตราการปล่อยและพัฒนาการของตัวอ่อนปะการังดอกกะหล่ำ *Pocillopora damicornis* (Linnaeus, 1758) บริเวณหมู่เกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี การประชุมวิชาการประจำปี ครั้งที่ 4 ชมรมคณะปฏิบัติการงานวิชาการ อพ.สธ. ณ ห้องประชุมวิชาการศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือสัตวเปิดเขาเขียว จังหวัดชลบุรี วันที่ 20-23 ตุลาคม 2552 หน้า 43

- 2.1.5 กรณีย์วี เลี่ยมสมบุญรณ์ อารีรัตน์ รุ่งสิริเมธากุล และวิมล เหมะจันทร์ 2552 ฤดูสืบพันธุ์ของปูม้า (*Portunus pelagicus*) บริเวณชายฝั่งสตึก จังหวัดชลบุรี การประชุมวิชาการประจำปี ครั้งที่ 4 ชมรม คณะปฏิบัติการวิทยาการ อพ.สธ. ณ ห้องประชุมวิชาการ ศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สตึก จังหวัดชลบุรี วันที่ 20-23 ตุลาคม 2552 หน้า 46
- 2.1.6 2.1.6 วิเชษฐ คนชื่อ อนุสรณ์ ปานสุข สุทธิณี เหลลาแดง พัทธ ดนัยสวัสดิ์ ภาณุพงศ์ ธรรมโชติ ธงชัย ธิติภูมิ รัชตะ มณีอินทร์ สมชาย เสนนคร และมุสตี ปริญญาพันธ์ 2552 การสำรวจสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกในหมู่เกาะทะเลไทยการประชุมวิชาการประจำปีครั้งที่ 4 ชมรม คณะปฏิบัติการวิทยาการ อพ.สธ. ณ ห้องประชุมวิชาการ ศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สตึก จังหวัดชลบุรี วันที่ 20-23 ตุลาคม 2552 หน้า 51
- 2.1.7 มาลินี ฉัตรมงคลกุล พงษ์ หาดยุดธนากร และมุสตี ปริญญาพันธ์ 2552 ปรสิตในเลือดของกิ้งก่าบิน (*Draco spp.*) จากเกาะกูด จ.ตราด การสำรวจสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกในหมู่เกาะทะเลไทยการประชุมวิชาการประจำปีครั้งที่ 4 ชมรมคณะปฏิบัติการวิทยาการ อพ.สธ. ณ ห้องประชุมวิชาการ ศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สตึก จังหวัดชลบุรี วันที่ 20-23 ตุลาคม 2552 หน้า 64
- 2.1.8 มาลินี ฉัตรมงคลกุล พงษ์ หาดยุดธนากร วิเชษฐ คนชื่อ และมุสตี ปริญญาพันธ์ 2552 ปรสิตในเลือดของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกจากเกาะอาดัง จังหวัดสตูล การสำรวจสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกในหมู่เกาะทะเลไทยการประชุมวิชาการประจำปีครั้งที่ 4 ชมรม คณะปฏิบัติการวิทยาการ อพ.สธ. ณ ห้องประชุมวิชาการ ศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สตึก จังหวัดชลบุรี วันที่ 20-23 ตุลาคม 2552 หน้า 108
- 2.1.9 เครือวัลย์ กำเนิดดี วรณพ วัยกาญจน์ และสุชญา ชวนิชย์ 2552 ความหลากหลายของสาหร่ายอิงอาศัยบนหญ้าทะเล *Enhalus acoroides* บริเวณแนวหญ้าทะเลเกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี การสำรวจสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกในหมู่เกาะทะเลไทยการประชุมวิชาการประจำปีครั้งที่ 4 ชมรม คณะปฏิบัติการวิทยาการ อพ.สธ. ณ ห้องประชุมวิชาการ ศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สตึก จังหวัดชลบุรี วันที่ 20-23 ตุลาคม 2552 หน้า 108

2.2 บทความวิชาการ

- 2.1.1 ชัชวาล ใจซึ้งกุล มารุต เพ็ญอาวรณ์ บัณฑิตกา อารีย์กุล บุชเชอร์ และสุวีรัตน์ เดี่ยววานิชย์ 2552 ความหลากหลายทางชีวภาพของแมลงและสัตว์ขาปล้อง จากยอดเขาถึงใต้ทะเล 3 หน้า 47
- 2.1.2 สัมฤทธิ์ สิงห์อาษา และพัชนี สิงห์อาษา 2552 ยุงพาหะนำโรคกับโรคชิคุนกุนยา 2552 จากยอดเขาถึงใต้ทะเล 3 หน้า 61
- 2.1.1 ผุสดี ปริยานนท์ กรภัทร แก้วเนิน และรัฐเขตต์ มุสิกภัทร 2552 “แยะ” กับงานอนุรักษ์ จากยอดเขาถึงใต้ทะเล 3 หน้า 47
- 2.1.1 วิเชษฐุ์ คนชื่อ ผุสดี ปริยานนท์ และภัทรดร ภิญโญพิชญ์ 2552 คลื่นลูกใหม่..พันธุ์วิถีใหม่..อัญมณีแห่งเกาะทะเลไทย จากยอดเขาถึงใต้ทะเล 3 หน้า 119
- 2.1.1 มาลินี ฉัตรมงคลกุล และพงษ์ชัย หาญยุทธนากร 2552 บทบาทและวิวัฒนาการของชีวิตที่แอบแฝง จากยอดเขาถึงใต้ทะเล 3 หน้า 125
- 2.1.1 วรณพ วัยกาญจน์ และสุชนา ชวนิตย์ 2552 ทำไม?... ต้องเพาะขยายพันธุ์ปะการังที่สตั๊ป จากยอดเขาถึงใต้ทะเล 3 หน้า 141
- 2.2.7 กรณ์วีรวิ์ เข้มสมบุรณ์ และวิมล เหมาะจันทร์ 2552 ปูม้า: สัตว์เพิ่มมูลค่าจากครัวไทยสู่ครัวโลก จากยอดเขาถึงใต้ทะเล 3 หน้า 119
- 2.2.8 มาลินี ฉัตรมงคลกุล และผุสดี ปริยานนท์ 2552 ค่าการเรียนรู้ทรัพยากรธรรมชาติ: ความหลากหลายทางชีวภาพ จากยอดเขาถึงใต้ทะเล 3 หน้า 179
- 2.2.9 ภัทรดร ภิญโญพิชญ์ อนงค์ แกวดี และสมรัก พาระตะ ศูนย์สายพิมพ์ดีเอ็นเอภาคตะวันออกเฉียง (DNA fingerprint) จากยอดเขาถึงใต้ทะเล 3 หน้า 203

2. การอบการสร้งจิตสำนึก

ดำเนินงานโดยมีส่วนร่วมกั บ อพ.สธ. จัดกิจกรรมสนับสนุนการสร้งจิตสำนึกให้เยาวชนนักเรียน นักศึกษา บุคคลทั่วไป ดังต่อไปนี้

2.1 จัดอบรมครู เยาวชน และประชาชน

โครงการฝึกอบรม ค่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สำหรับนักเรียน ครู และอาสาสมัคร ระดับมัธยมศึกษา ณ สวนสัตว์เปิดเขาเขียว และเกาะเสม็ดสาร จังหวัดชลบุรี ระหว่างวันที่ 28 มีนาคม – 2 เมษายน 2552

2.2 การประชุมวิชาการและนิทรรศการ เรื่อง ทรัพยากรไทย

ดำเนินการร่วมกับ อพ.สธ. และหน่วยงานอื่นที่ร่วมสนองพระราชดำริ จัดการประชุมวิชาการและนิทรรศการ ครั้งที่ 5 เรื่อง ทรัพยากรไทย: ผันสู่วิถีใหม่ในฐานไทย ณ ห้องประชุมวิชาการศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สอนสัตรีเปิดเขาเขียว จังหวัดชลบุรี วันที่ 20-23 ตุลาคม 2552

2.3 ศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คณาจารย์จากภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ และสวนสัตว์เปิดเขาเขียว จัดตั้งศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สอนสัตรีเปิดเขาเขียว โดยมีวัตถุประสงค์เป็นแหล่งเรียนรู้ทรัพยากรที่เป็นศูนย์กลางและการพัฒนาสู่การใช้ประโยชน์สำหรับนักศึกษาศาสตร์ นิสิต นักศึกษา นักเรียน องค์กรส่วนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไป ห้องภายในศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่คณาจารย์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีส่วนร่วมได้แก่

- ห้องแสดงสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลาน
- ห้องแสดงแมลง
- ห้องจุลชีพ

2.4 ศูนย์ลายพิมพ์ดีเอ็นเอภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (DNA fingerprint)

คณาจารย์จากภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยร่วมกับโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ และสวนสัตว์เปิดเขาเขียว จัดตั้งห้องปฏิบัติการทำลายพิมพ์ดีเอ็นเอ (DNA fingerprint) ขึ้น และได้จัดให้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่เจ้าหน้าที่ นักเรียน และครู จากโรงเรียนในจังหวัดชลบุรี รวมทั้งพื้นที่ใกล้เคียง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าฝึกอบรมได้รับความรู้เกี่ยวกับลายพิมพ์ดีเอ็นเอ ในเรื่องต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ช่วยในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน

2.5 งานชมรมนักชีววิทยา อพ.สธ.

มีส่วนร่วมในงานชมรมนักชีววิทยา อพ.สธ. โดยให้คำแนะนำและแนวทางแก่เยาวชนได้ศึกษาหาความรู้ เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในสาขาต่างๆ ตามความถนัดและสนใจ ขณะนี้ชมรมนักชีววิทยา อพ.สธ. มีสมาชิกมากกว่า 200 คน

ประโยชน์ของโครงการ

1) ด้านความรู้พื้นฐาน อาหาร การแพทย์ สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม

1.1 การศึกษาความหลากหลายทางพันธุกรรมของกบนา เป็นการสร้างองค์ความรู้พื้นฐาน ที่ต่อไปจะเป็นข้อมูล ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในด้านการพัฒนาพันธุ์ การอนุรักษ์ และการเกษตรเพื่อการพัฒนาอาชีพให้กับชุมชน

1.2 สร้างองค์ความรู้พื้นฐาน ชีววิทยาการสืบพันธุ์ ของแ้ว เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการเพาะเลี้ยงในพื้นที่เลี้ยง เพื่อประโยชน์ด้านการอนุรักษ์และการคืนสู่ธรรมชาติบนเกาะเสม็ด

1.3 การศึกษาความหลากหลาย ของ กัลปังหา เป็นการศึกษาเพื่อเสาะแสวงหาความอุดมสมบูรณ์ ในการเพิ่มผลผลิตแหล่งอาหารทางธรรมชาติ ระบบนิเวศ ที่ทำให้เกิดประโยชน์ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน

1.4 การศึกษาด้านความหลากหลายของแมลงที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะสามารถนำความรู้ ไปใช้ประโยชน์ เรื่องความสัมพันธ์ทางระบบนิเวศของสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ร่วมกัน ที่ก่อให้เกิดวิวัฒนาการร่วมของสิ่งมีชีวิตเหล่านี้ เป็นการสร้างองค์ความรู้พื้นฐาน นอกจากนี้ยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ ด้านการสาธารณสุข และการแพทย์ และการพัฒนาเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้อีกด้วย

2. การถ่ายทอดองค์ความรู้ของงานวิจัยสู่ชุมชน

2.1 จัดให้มีโครงการฝึกอบรม ค่ายการศึกษาและอนุรักษ์ธรรมชาติ สำหรับนักเรียน และครู โดยมีการเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ ทั้งในระดับชุมชน นักเรียน และครู

2.2 จัดทำข้อมูลทางวิชาการได้แก่ คู่มือการศึกษาเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อบริการข้อมูลทางด้านการศึกษาและวิจัย และ เป็นการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัย สู่ชุมชน และองค์การท้องถิ่น และในแวดวงของนักวิชาการอย่างเป็นรูปธรรม

2.3 นำข้อมูลที่ได้ ไปจัดทำศูนย์การเรียนรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และ พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติ สำหรับเยาวชนและประชาชนได้มีโอกาสมาเรียนรู้และเข้าถึงธรรมชาติได้อย่างแท้จริง

จากผลการศึกษาต่างๆเหล่านี้ คณะผู้วิจัยหวังว่า ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและวิจัยดังกล่าวเหล่านี้ จะสามารถนำไปใช้ประกอบการพิจารณาและเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติของแผ่นดิน การสร้างจิตสำนึก เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพของประเทศให้คงอยู่ยั่งยืนสืบต่อไป

การวิจัยดังกล่าวเหล่านี้ เป็นโครงการต่อเนื่อง ที่สนองพระราชดำริ ในโครงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มองค์ความรู้ นำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้ตามความต้องการของประเทศ

